

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 16375/2022
22.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Андреј Товаришић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1512/22 од 27.07.2022. године, у седници већа одржаној 22.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1512/22 од 27.07.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 149/2021 од 09.05.2022. године, тужбени захтев је усвојен и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде за експроприсано земљиште исплати износ од 10.093.560,00 динара са законском затезном каматом од 09.05.2022. године до исплате и трошкове парничног поступка у износу од 431.091,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1512/22 од 27.07.2022. године, првим ставом изреке, жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Другим ставом изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по

службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба Закона о парничном поступку, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у листу непокретности бр. .. КО Нови Сад IV уписан као сувласник катастарске парцеле бр. .. укупне површине 3.426 м² са идеалним делом од 2694/3426, а тужени са идеалним делом 732/3426. Предметна кат.парцела приведена је намени у површини од 1.431 м². Правноснажном пресудом Вишег суда у Новом Саду П 2328/18 од 11.06.2019. године, тужени је обавезан да тужиоцу исплати накнаду за одузети идеални део кат. парцеле бр. .. у висини од 732/3426 делова површине 732 м². Поред овог дела, површина у власништву тужиоца која је приведена намени за јавну површину износи 699 м², односно идеални део од 699/3426. Тужилац је предметну парцелу наследио од свог оца, на којој је ЈКП „ПУТ“ изградио пут, у чијој изградњи тужилац није ни на који начин учествовао. Према Плану генералне регулације простора за мешовиту намену западно од Суботичког булевара и северно од Булевара Војводе Степе у Новом Саду („Сл. лист Града Новог Сада“ бр. 15/12) и Плану детаљне регулације простора северно од Булевара Војводе Степе у Новом Саду („Сл. лист Града Новог Сада“ бр. 23/03 и 50/06), предметна кат. парцела се налази у насељеном месту Нови Сад, Општина Нови Сад и намењена је делом за површину јавне намене – улицу ..., која функционално повезује делове насељеног места Нови Сад. Оценом налаза и мишљења судског вештака геодетске струке утврђена је врста и структура земљишта, инфраструктурна и саобраћајна опремљеност кат.парцеле бр. .. укупне површине 3.426 м², као и да је планском документацијом и у природи делом ушла у састав улица ... у површини од 1.431 м², односно 41,8% укупне њене површине што је у природи јавна саобраћајна површина. Кат.парцела бр. .. као део улице ... је опремљена водном, телекомуникационом и електроенергетском инфраструктуром, док је саобраћајна површина изграђена од туцаничког застора, и неометано је за јавни саобраћај користи неограничени број лица у површини која је приведена урбанистичкој намени за јавну и саобраћајну површину - улицу и фактички представља добро од општег интереса и општу употребу. Оценом налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке утврђено је да тржишна вредност непокретности 10.093.560,00 динара (процењена тржишна вредност дате парцеле просечно износи 122,8 ЕУР/м², што по средњем курсу НБС 1 ЕУР = 117,5838 РСД износи 14.440,00 динара/м². Поступак експропријације за предметну парцелу није спроведен, а тужиоцу није исплаћена накнада за фактички одузето земљиште у површини од 699м² који је приведен намени.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да тужиоцу исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта.

Неосновани су наводи и разлози ревизије туженог којима се правноснажна пресуда побија због погрешне примене материјалног права.

Одредбом члана 58. Устава Републике Србије, између осталог, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1.), да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2.). Сагласно наведеном, дозвољено одузимање права својине које не представља повреду права на имовину постоји само када су кумулативно

испуњена два услова: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може да буде нижа од тржишне.

Одредбом члана 2. став 6. Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС“, бр. 72/2009... 24/2011), прописано је површина јавне намене јесте простор одређен планским документом за уређење или изградњу објеката јавне намене или јавних површина за које је предвиђено утврђивање јавног интереса, у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и др.)

Одредбом члана 10. став 2. Закона о јавној својини („Службени гласник Републике Србије“, бр. 72/11), прописано је да се добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу овог закона, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, прузи или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и др.), а ставом 7. да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев државних путева II реда, који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута I и II реда) и тргова и јавних паркова, који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе.

У конкретном случају спорно земљиште, означено као кат.парц. бр. .. уписана у листу непокретности број .. к.о. Нови Сад IV, на којем је тужилац сувласник, планским актима је предвиђено за јавну површину – улицу и саобраћајницу (део од 699 м²) коју користи неограничен број лица за јавни саобраћај и у природи јесте улица која има свој назив - ул. У ситуацији када земљиште планским актом јединице локалне самоуправе буде одређено за улицу, то земљиште од тог момента по сили закона постаје средство у јавној својини. Сходно томе, јединица локалне самоуправе има обавезу да земљиште које је постало средство јавне својине изузме из поседа ранијег корисника и за то му исплати одговарајућу накнаду, а упише у јавне књиге своје право својине на истом.

Имајући у виду чињеницу да је предметно земљиште фактички приведено намени предвиђеној планским актом, с обзиром да се користи као улица – јавни пут у насељу који саобраћајно повезује делове насеља (члан 2. тачка 12. Закона о јавним путевима) и на тај начин извршена је тзв. фактичка експропријација, која управо и настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији земљишта, односно његовом изузимању из поседа, то је по оцени Врховног касационог суда правилан закључак нижестепених судова да, када је земљиште приведено намени у складу са планским актом и по сили закона постало јавна својина, тужилац као сувласник тог земљишта не може трпети штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији које би било основ за исплату новчане накнаде. Тужиоцу је тиме повређено право на имовину, па зато има право на тражену накнаду за фактички одузету имовину. Стога су правилно нижестепени судови применили материјално право када су обавезали туженог да му исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта (у висини одмереној према тржишној вредности утврђеној на основу налаза и мишљења судског вештака које је усаглашено са проценом Пореске управе, а тужени није предложио ново вештачење у смислу члана 271. ЗПП), сходно члану 42. Закона о експропријацији.

Како је утврђено да се предметна катастарска парцеле користи као улица, тужени је одговоран и пасивно легитимисан у овој парници на основу члана 10. став 2. и 7. Закона о јавној својини јер су улице јавно добро у општој употреби и у својини су јединице локалне самоуправе на чијој се територији налазе. Због тога нису основани наводи ревизије о погрешној примени материјалног права јер тужени ни једном правном или фактичком радњом није депоседирао тужиоца, те да је спорно земљиште одређено за јавну - саобраћајну површину планским актом који је донет после формирања и изградње улице, чиме је уствари прихваћено затечено стање.

Остали ревизијски наводи представљају понављање навода који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које овај суд у свему прихвата.

Сходно изложеном, на основу члана 414. став 1. ЗПП Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**